

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ
РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

<i>Арделан Яна Оттілівна,</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	85
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна Бобрушко Наталія Василівна,</i> ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОСНОВА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	88
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна Дзямко Ангеліна Михайлівна, Продан Олеся Василівна,</i> САМОСТІЙНА ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ	91
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна Лішко Владислава Михайлівна,</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	95
<i>Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна Мінак Софія Володимирівна,</i> РАННЯ ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДО ОДНОГО РОКУ: МІЖГАЛУЗЕВИЙ ПІДХІД	98
<i>Науковий керівник: Поліщук Юлія Віталіївна Попович Анна Степанівна,</i> ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	107
<i>Науковий керівник: Попович Оксана Михайлівна Попович Марія-Ірина Віталіївна,</i> РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПИСЬМА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	110
<i>Науковий керівник: Іванова Вікторія Вікторівна Сабов Альбіна Робертівна,</i> РОБОТИ З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКА	113
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i>	

НАПРЯМ 4

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНІЙ ТА СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	118
<i>Диусь Каріна Іванівна,</i> ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНИХ І ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	118
<i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	

*Бобрушко Наталія Василівна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності А2 Дошкільна освіта
Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна,
доктор філософії, старший викладач
кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево*

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОСНОВА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Сьогодення характеризується посиленням емоційних навантажень та зростанням вимог до соціальної адаптації особистості. Відтак особливої актуальності набуває проблема формування морально-вольових якостей у дітей дошкільного віку – у період, коли закладаються основи ціннісних орієнтацій, норм поведінки, здатності до саморегуляції та відповідального ставлення до власних вчинків. Дошкільне дитинство є сенситивним етапом для розвитку таких якостей, як наполегливість, відповідальність, самостійність, витримка та здатність діяти відповідно до моральних норм.

Моральне виховання, на думку С. Гончаренка, є одним із найважливіших видів виховання, що передбачає цілеспрямоване формування моральної свідомості, розвиток моральних почуттів, а також становлення навичок і звичок моральної поведінки людини відповідно до певної ідеології [1, с.294]. Моральне виховання спрямоване на формування моральних понять, поглядів і переконань, а також на розвиток моральних почуттів, які відображають потреби, оцінки та спрямованість духовного розвитку особистості. В основі його змісту лежать загальнолюдські та національні морально-духовні цінності. На цій основі можна визначити коло особистісних якостей, що становлять зміст морального виховання: гуманність, доброта, чесність, працелюбність, повага до батьків, чуйність, милосердя, дисциплінованість, скромність, порядність і

справедливість. Ці якості не лише визначають моральний рівень особистості, а й сприяють формуванню гуманістичних ідеалів та культури суспільства [2, с.129].

Оскільки становлення базових моральних якостей людини розпочинається ще в дошкільному віці, то з перших років життя дитину слід виховувати в середовищі високих моральних принципів. Перші уроки морального розвитку вона отримує в сім'ї, наслідуючи поведінку батьків та засвоюючи норми доброти, чуйності, порядності, працьовитості тощо. У процесі морального розвитку впродовж дошкільного періоду під впливом дорослих формується спрямованість особистості, яка виявляється в системі мотивів поведінки. На дитину можуть впливати як позитивні, так і негативні чинники соціального середовища, тому батькам і педагогам закладів дошкільної освіти важливо ретельно добирати відповідні засоби, методи та форми роботи з морально-етичного виховання дітей старшого дошкільного віку [4, с.201].

Формуванню у дітей дошкільного віку уявлень про людські характери та суспільні взаємини, а також закріпленню в їхній свідомості розуміння понять «добре» і «погано» сприяють казки з морально-етичним змістом [4, с.203]. Серед сучасних видів мистецтва, що сприяють формуванню моральних якостей дошкільників і виступають моделями соціальної поведінки, науковці виокремлюють мультиплікаційні фільми. В умовах значного поширення візуальних мистецтв, доступних через дитячі гаджети (смартфони, планшети, ноутбуки, телевізори), дорослі, зокрема педагоги, мають навчитися ефективно використовувати їхню популярність серед дітей для забезпечення їхнього морального виховання [2, с.132].

Н. Компанець зазначає, що, вольові процеси, довільна поведінка – це не лише керування власними емоціями, а й прийняття правил, планування поведінки, а також процесуальний і кінцевий самоконтроль. Якщо розглядати емоційно-вольовий розвиток з точки зору волі, ми орієнтуємося на самоконтроль і оволодіння власною поведінкою [3, с.5]. У дошкільному віці вольові якості перебувають на етапі активного становлення, що виявляється у здатності дитини поступово підпорядковувати свої дії певній меті, дотримуватися встановлених

правил та доводити розпочату справу до завершення. Важливу роль у цьому процесі відіграє дорослий, який допомагає дитині опанувати навички саморегуляції, формує вміння стримувати імпульсивні реакції, долати труднощі та діяти відповідно до інструкцій. Саме в цей період закладаються такі вольові якості, як наполегливість, цілеспрямованість, витримка та організованість, що є основою подальшого особистісного розвитку дитини.

Отже, морально-вольові якості у дітей дошкільного віку – це сукупність моральних уявлень, почуттів і переконань, що поєднуються з елементами вольової регуляції поведінки та виявляються у здатності дитини діяти відповідно до моральних норм, свідомо обирати правильні способи поведінки, контролювати власні емоції й вчинки, а також долати труднощі під час досягнення мети. Формування морально-вольових якостей виступає важливою складовою всебічного розвитку дитини, оскільки забезпечує інтеграцію емоційної, когнітивної та поведінкової сфер. У процесі організації освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти важливо створювати умови для набуття дітьми досвіду морального вибору, розвитку вольових зусиль та формування внутрішніх регуляторів поведінки. Це зумовлює необхідність пошуку ефективних педагогічних підходів і засобів, спрямованих на цілеспрямоване виховання морально зрілої, соціально відповідальної та емоційно стійкої особистості.

Література:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., допов. і випр. Рівне: Волин. обереги, 2011. 552 с.
2. Зімакова Л.В., Манжелій Н.М. Формування моральних якостей у дітей дошкільного віку в організованій комунікативно-мовленнєвій діяльності. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 2020. Випуск 28 (1). С.126-135.
3. Компанець Н.М. Розвиток та формування емоційно-вольової сфери у дітей дошкільного віку: Науково-методичний посібник. Київ: Актуальна освіта, 2023. 42 с.

4. Смолянко Ю., Коршун Т. Формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку засобами казок. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2021. Вип 40. Том 3. С.199-203.

*Дзямко Ангеліна Михайлівна, Продан Олеся Василівна,
здобувачки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 012 Дошкільної освіти
Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна,
старший викладач кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво*

САМОСТІЙНА ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ

У сучасних умовах розвитку дошкільної освіти однією з головних завдань є забезпечення гармонійного, всебічного розвитку дитини, її творчого потенціалу, самостійності та ініціативності. У зв'язку з цим особливого значення набуває художня діяльність як засіб розвитку особистості дитини.

Організовуючи життєдіяльність дітей у контексті реалізації сучасних завдань дошкільної освіти передбачається поєднання організованої та самостійної, вільної діяльності дошкільників. Тому в закладах дошкільної освіти в режимі дня кожної вікової групи передбачений час на самостійну діяльність дітей, яка організовується в усіх вікових групах.

Самостійна художня діяльність – один з видів самореалізації дошкільників, під час якої вони стають більш самостійними, виявляють інтерес до творчої продуктивної діяльності, вміють себе зайняти улюбленою справою [3, с. 69]. Мета цієї діяльності – це створення умов для самостійності, ініціативи, розвитку творчих здібностей дітей.

У методичних рекомендаціях до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (2021 р.) акцентується увага на важливості забезпечення умов для самостійної художньої діяльності дітей, надаючи їм можливість вибору, що стимулює творчий розвиток і самовираження. Також наголошується на

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>